

ENERGIAVIRASTON TULOSTAVOITEASIAKIRJA VUOSILLE 2021–2024

I. ENERGIAVIRASTON STRATEGIA

1. Toiminta-ajatus – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopolitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista.

2. Visio – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistyksellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

3. Strategiset valinnat

Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista virasto vastaa.

Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista virasto edistää ja valvoo huolehtimalla päästökaupan, uusiutuvan energian sekä energiatehokkuuden toimeenpanosta.

Virastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä. Toimi-alaansa liittyen virasto esimerkiksi seuraa kansallista ja kansainvälistä kehitystä, tekee aloitteita lainsäädännön kehittämiseksi ja antaa lausuntoja sekä avustaa työ- ja elinkeinoministeriötä asioiden valmistelussa.

Strategiset tavoitteet – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

Energiaviraston strategiset tavoitteet ovat

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien hallinnointi toteutuu kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvista energiemarkkinoiden valvonta- ja edistämistehtävistä varmistaen näin markkinaehtoisten sekä luonnollisessa monopoliasemassa olevien toimijoiden tehokkuuden ja toimivuuden.

Virasto huolehtii vastuulleen kuuluvien energia- ja ilmastopolitiikan keinojen toimeenpanosta kustannustehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kriittiset menestystekijät – henkilöstö ja toimintatavat

Energiaviraston kriittisiä menestystekijöitä ovat

Osaava, palveleva ja kehittämishaluinen sekä sitoutunut henkilöstö, joka aktiivisesti keskustelee ja vaikuttaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Tavoitteelliset, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Virasto on älykkään energian asiantuntija, joka hallitsee teemat koko ketjun varrelta lähtien energian tuotannon eri muodoista sekä siirrosta ja jakelusta aina energian käyttöön ja energiatehokkuuteen asti. Virasto tekee työtään asiakkaitaan varten ja osallistuu toimialojensa kehittämiseen. Oman toimintansa kehittämisessä viraston lähtökohtana on tavoite tehdä vastuulleen kuuluvat tehtävät laadukkaasti ja tehokkaasti sekä täyttäen kehittyvän valtionhallinnon odotukset muun muassa digitalisaation osalta. Virasto on myös kansainvälisesti aktiivinen energia- ja ilmastoalan viranomaisen.

Energiavirasto toimii suunnitelmallisesti, avoimesti ja olennaiseen keskittyen. Toiminnan luotettavuus ja vastuullisuus kumpuavat henkilöstön osaamisesta, kuuntelevasta ja keskustelevasta asiakasotteesta sekä virastolle asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Virasto on riippumaton katsoen asioita neutraalisti, laajasta näkökulmasta ja sovittaen yhteen sidosryhmiensä ristiriitaisiakin tavoitteita. Energiavirasto kehittää energia-alaa koko yhteiskunnan hyväksi.

TEM-konsernin Kestävän kasvun agenda (2.0) ja dTEM-ohjelma

Energiapolitiikan tavoitteena on turvata energian toimitusvarmuus, kilpailukykyinen hinta sekä ympäristöllinen kestävyys. Erityisesti globaalin ja EU:n ilmastopolitiikan kansallinen toimeenpano vaikuttaa merkittävällä tavalla kasvun edellytyksiin. Olen-naista on muun muassa löytää kustannustehokkaat keinot kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen. TEM-konsernin osana Energiavirasto toteuttaa kasvu- ja elinkeinopolitiikkaa tukevia toimia. Energiaviraston osalta tämä tarkoittaa muun muassa energia- ja päästökauppamarkkinoiden toimivuuden tehostamista sekä uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden kustannustehokasta edistämistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön tavoitteena on, että konsernin virastot toteuttavat hallinnonalan yhteisen dTEM –ohjelman tavoitteita ja linjauksia sekä varmistavat että virastojen digivalmiudet kasvavat. Tavoitetta mitataan konsernin virastojen digikypsyysindeksillä. Digitaalisten palvelujen kautta Energiavirasto tehostaa palveluprosessejaan.

4. Toimintaympäristön muutokset

Euroopan unioni ohjaa vahvasti sääntelyn kehitystä. EU:n vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastotavoitteet luovat puitteet lähivuosien tavoitteille ja toimille. Erityisesti tämä tapahtuu ns. puhtaan energian paketin säädösten kautta. Pääministeri Marinin

hallitusohjelman kunnianhimoinen tavoite, Suomi on hiilineutraali vuonna 2035, tulee lähivuosina konkretisoitumaan lukuisiksi kansallisiksi toimenpiteiksi. Vuoteen 2030 tähtäävää kansallista ilmasto- ja energiastrategiaa sekä keskipitkän aikavälin ilmasto-politiikan suunnitelmaa päivitetään vuosina 2020–21 vastaamaan sekä EU:n että hallitusohjelman tavoitteita.

Säätely voi monimutkaistaa toimintaympäristöä ja kasvattaa toimijoiden hallinnollista taakkaa. EU:ssa ja Suomessa on kuitenkin tavoitteena säätelyn keventäminen.

Energian tuotantorakenteen muuttuminen jatkuu. Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähkön tuotannon osuus lisääntyy, ja Olkiluodon 3 voimalaitosyksikkö otetaan käyttöön arviolta vuonna 2022. Kivihiileen ja turpeeseen perustuvan energiantuotannon puolestaan odotetaan edelleen vähenevän. Tuotantorakenteen muuttuessa mm. aiempaa sääriippuvaisemmaksi kulutuksen joustavuus ja sektori-integraatio tulevat merkityksellisemmäksi. Korkean toimitusvarmuuden merkitys korostuu entisestään tässä tilanteessa.

Sähkömarkkinoilla avainasemassa ovat muun muassa investoinnit siirto- ja jakeluverkkoihin, energiatehokkuuden parantuminen sekä kulutusjoustojen parempi hyödyntäminen, energian varastoinnin kehittyminen ja verkkojen muun älykkyyden parantaminen. Toimitusvarmuuden kannalta myös riittävien siirtoyhteyksien ylläpito naapurimaihin sekä yhteiset tehokkaasti toimivat sähkömarkkinat ovat keskeisessä roolissa. Sähkön vähittäismarkkinoiden kehittymiseen vaikuttaa ns. datahubin eli sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihtojärjestelmän käyttöönotto vuonna 2022. Aurinkosähköjärjestelmien hintojen halpeneminen lisää kuluttajien omaa sähkön tuotantoa. Kaikki nämä yhdessä mahdollistavat myös markkinoiden ja palvelutoimintojen kehittämisen ja tehostamisen sekä muuttavat toimijoiden rooleja ja tuovat uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Vuoden 2020 alussa Suomen kaasumarkkinat avautuivat kilpailulle Suomen ja Baltian kaasuverkot yhdistävän Balticconnector-putkiyhteyden valmistuttua. Suomen ja Baltian maiden yhteiset, kehittyvät kaasumarkkinat tuovat markkinoille kilpailua sekä parantavat maakaasun kilpailukykyä ja toimitusvarmuutta. Jatkoaskelina ovat Suomen ja Baltian maiden maakaasumarkkinoiden tiiviimpi integrointi sekä maakaasuverkon kytkeminen Keski-Euroopan maakaasuverkkoon.

Uudistettu päästökauppadirektiivi astuu voimaan seuraavan päästökauppakauden käynnistyessä 1.1.2021. Päästökauppakauden vaihtuminen tuo muutoksia sekä päästöjen tarkkailuun ja raportointiin, että päästökaupparekisteriin. Energiavirasto vastaa kaikista maksutta jaettavien päästöoikeuksien myöntämiseen liittyvistä viranomaistehtävistä 1.1.2021 alkaen.

Tavoitteet uusiutuvan sähkön lisäämiselle kasvattavat ja suuntaavat tuotannon investointeja, mutta myös uusiutuvan energian käyttökohteita tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Uusiutuvan energian direktiivissä (RED II) asetetaan uusiutuvan energian osuuden EU:n laajuiseksi tavoitteeksi 32 prosenttia energian loppukäytöstä vuonna 2030. Direktiivin edellyttämä kansallinen lainsäädäntö tulee saattaa voimaan kesäkuun loppuun 2021 mennessä. Energiavirasto myös jatkaa liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien latausinfraa koskevan tuen kilpailutuksia.

Vuonna 2018 muutetun Energiatehokkuusdirektiivin ytimessä ovat direktiivin 7 artiklassa olevat sitovat energiansäästötavoitteet. Jakson 2021–30 kansallinen energiansäästötavoite on 0,8 %/a energian loppukulutuksesta laskettuna. Absoluuttisena energiamääränä tämä on 1,90–2,36 TWh/a ja kumulatiivisena energiansäästönä 105–130 TWh_{kum}. Jakson 2014–20 tavoitteeseen verrattua säästötavoite kasvaa 9–35 prosenttia, ja lopullinen tavoitetaso tarkentuu vuoden 2020 aikana. Alempi 105 TWh_{kum} säästötavoite saavutetaan tehostamalla nykyisiä toimia, erityisesti energiatehokkuussopimusten toimeenpanoa. Jos tavoite nousee 130 TWh_{kum} tasolle, tullaan sen saavuttamiseksi tarvitsemaan kaikkien Euroopan komissiolle keväällä 2020 notifioitujen energiatehokkuustoimien täysimääräistä ja oikea-aikaista toimeenpanoa. Komissio on indikoinut esittävänsä jo vuonna 2021 uusia muutoksia sekä direktiivin säästötavoitteisiin, että useisiin sen artikloihin. Muutosten uudet vaatimukset voivat potentiaalisesti olla niin rajuja, ettei niiden saavuttaminen ole tiedossa olevin toimin mahdollista.

Energiavirasto seuraa talouttaan sekä määrärahojen ja resurssien riittävyyttä ja mukauttaa toimintaansa vastaamaan määrärahojen tasoa. Virasto tekee yhteistyötä tuloso- ohjaavan osaston kanssa budjetti- ja kehysvalmisteluissa riittävien resurssien turva- miseksi. Viraston strategisesti tärkeimmät tehtävät pyritään hoitamaan kaikissa tilan- teissa. Mikäli määrärahat eivät ole riittäviä viraston vastuulle kuuluvien tehtävien toi- meenpanoon eli henkilöiden palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien tekemi- seen, näkyy tämä viraston toiminnan vaikuttavuuden laskuna. Vaikutukset näkyvät täl- löin viraston valvottavien ja muiden asiakkaiden toiminnassa sekä viime kädessä kai- kille suomalaisille (kansalaiset ja yritykset) esimerkiksi energian hinnassa ja toimitus- varmuudessa sekä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Koronapandemian vaikutukset viraston toimintaan ovat olleet sangen vähäiset. Viras- ton virkatehtävät ja vastuut ovat säilyneet ennallaan, vain töiden tekemisen tapa on muuttunut pääosin etätöön tekemiseksi. Tähän virastolla kuitenkin oli sangen hyvät valmiudet jo olemassa. Töiden tekemisen tavan muutoksen vaikutusta viraston henki- löstön tuottavuuteen ja työhyvinvointiin ei tosin vielä osata täysin arvioida.

Talouden niukkuus samoin kuin viraston toimintaympäristöön liittyvät muut ulkoiset muutosuhdat edellyttävät aiempaakin parempaa johtamista sekä henkilöstön ja johdon tiivistä yhteistyötä, jotta viraston tavoitteet saadaan toteutettua mahdollisimman asian- mukaisesti henkilöstön hyvinvoinnista tinkimättä.

II. ENERGIAVIRASTON TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2021 – 2024

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2019 Toteuma	2020 Tavoite	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Digitaalisuuden edistäminen						
<i>Tavoite 1:</i> Viraston asianhallintaprosessin digitalisointi						
<i>Mittari:</i> Sähköisesti tuotettujen kirjausta- pahtumien osuus kaikista kirjaustapahtu- mista (%)	61	>65	>65	>70	>70	>70
Normien purkaminen						
<i>Tavoite 2:</i> Viraston lupaprosessien suju- voittaminen						
<i>Mittari:</i> Verkkolupien käsittelyaika (työpäi- vää)	56	<50	<50	<50	<50	<50
<i>Mittari:</i> Hankelupien käsittelyaika (työpäi- vää)	37	<40	<40	<40	<40	<40
<i>Mittari:</i> Päästöilupien käsittelyaika (työpäi- vää)	57	<70 ¹	<70	<50	<50	<50

¹ Päästökauppakauden vaihtuessa annettavien lupapäätösten määrä kasvaa tilapäisesti merkittävästi, joten myös käsittelyajat tulevat kasvamaan vuosina 2020 ja 2021.

	2019 Toteuma	2020 Tavoite	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Valvonnan ja edistämisen taloudellisuus						
<i>Tavoite 3:</i> Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus <i>Mittari:</i> Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut per sähkön ja maakaasun kulutus (c/kWh)	0,0043	<0,0034	<0,0048²	<0,0050	<0,0050	<0,0050
<i>Tavoite 4:</i> Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus <i>Mittari:</i> Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos)	3581	<3400	<4500³	<4000	<4000	<4000
<i>Mittari:</i> Uusiutuvan energian tuotantotukien hallinnointikustannukset järjestelmässä mukana olevilla laitoksilla tuotettua sähköä kohden (euroa/MWh)	0,24	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30	<0,30

Talous

	TP 2019	TA 2020	TAE 2021	KEHYS 2022	KEHYS 2023	KEHYS 2024
Viraston toiminnan taloudellisuus						
<i>Tavoite 5:</i> Viraston toimintamenojen määrärahat <i>Mittari:</i> Momentille 32.01.09 (aiemmin 32.60.01) myönnetty nettomääräraha, tuhatta euroa	6 839	7 011	7 758	7 311	7 274	7 274

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2019 Toteuma	2020 Tavoite	2021 Tavoite	2022 Alustava tavoite	2023 Alustava tavoite	2024 Alustava tavoite
Henkilöstön määrä sekä työhyvinvoinnin parantaminen						
<i>Tavoite 6:</i> Henkilötyövuodet <i>Mittari:</i> Henkilötyövuosien kehitys, htv	82,2	76	83	75	75	75

² Energiamarkkinoiden valvonnan tehtävät lisääntyvät mm. puhtaan energian paketin toimeenpanon seurauksena, joten myös kustannukset kasvavat.

³ Päästökauppakauden vaihtuminen lisää tehtäviä vuosina 2020 ja 2021 ja ilmaisjakotehtävien hoitaminen pysyvästi, joten myös kustannukset kasvavat.

Tavoite 7: Kokonaistyötyytyväisyys Mittari: VM-Baron kokonaistyötyytyväisyysindeksi, asteikko 1-5	3,7	>3,9	>3,9	>3,9	>3,9	>3,9
Strategisen HR-johtamisen ja HR-tavoitteiden yhtenäisyys						
Tavoite 8: Osaamisen kehittäminen Mittari: eOppivan käyttöönotto	-	Jokainen virastolainen on ottanut käyttöön eOppivan	Jokainen virastolainen on suorittanut eOppivan tietosuoja- ja virkakielikurssit	Viraston koulutussisältöjä digitalisoidaan ja henkilöstö hyödyntää niitä eOppivassa	Viraston koulutussisältöjä digitalisoidaan ja henkilöstö hyödyntää niitä eOppivassa	eOppivan käyttö on vakiintunut virastossa

Riskienhallinta

Riskienhallinnassa virasto käyttää soveltuvin osin ISO 31 000 riskienhallinnan standardin mukaisia menetelmiä, joita täydentää kolmen puolustuslinjan -malli. Ensimmäisen puolustuslinjan muodostavat viraston substanssiryhmät (ml. esimiehet), toisen viraston ylijohdaja ja hallinto sekä kolmannen ulkopuoliset valvojat kuten viraston tilintarkastaja Valtiontalouden tarkastusvirastosta ja tulosohjaaja työ- ja elinkeinoministeriön Energiavirastolta.

Virastossa riskienhallinta on osa vuotuista strategista suunnittelua ja tulossuunnittelua sekä tavoitteiden asettamista ja niiden toimeenpanoa. Viraston johtoryhmä arvioi riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tilaa vuosittain. Arvioinnin tuloksena on nykytilan kartoittaminen ja kehittämiskohteiden löytäminen. Riskiaspekti otetaan huomioon myös viraston ohjeissa ja toimintatavoissa.

Riskit kytketään ensisijaisesti tulostavoiteasiakirjan mukaisiin tavoitteisiin ja toimeenpanosuunnitelmaan. Virasto tunnistaa, analysoi ja käsittelee ne riskit, jotka voivat häiritä tai edistää tulossopimuksen tavoitteiden onnistumista. Liitteessä 3 on esitetty syksyllä 2021 tämän pohjalta tehty keskeisten riskien arviointi.

Tämän riskienhallinnan tuloksena voidaan todeta, että tällä hetkellä viraston toiminnan ja vaikuttavuuden kannalta kaikkein kriittisintä on riittävien resurssien saaminen viraston eri tehtävien toimeenpanoon. Mikäli viraston määrärahat eivät ole riittävät asianmukaisen henkilömäärän palkkaamiseen ja tietojärjestelmäinvestointien toteuttamiseen, on riskinä viraston perustehtävien toimeenpanon vaarantuminen ja toimintatapojen kehittämisen pysähtyminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa viraston resursoinnista ja viraston johto resurssien suuntaamisesta viraston sisällä.

Voimassaolo, päivitys ja seuranta

Voimassaolo

Tulostavoiteasiakirjassa Energiaviraston tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle 2021–2024. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle 2021 ja kolmen seuraavan vuoden 2022–2024 tavoitteet asetetaan alustavina.

Päivitys

Tulostavoiteasiakirja päivitetään Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteistyönä vuosittain.

Tämä tulostavoiteasiakirja on päivitetty 21.11.2019 solmitun Energiaviraston ja työ- ja elinkeinoministeriön välisen vuosia 2020–2023 koskevan tulostavoiteasiakirjan pohjalta. Päivityksessä on otettu huomioon muun muassa toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset, valtion talousarvioesitys 2021 ja julkisen talouden suunnitelma 2021–2024 sekä työ- ja elinkeinoministeriön strategiakartta vuosille 2019–2023.

Seuranta

Energiavirasto raportoi tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

Työ- ja elinkeinoministeriö arvioi Energiaviraston tulossopimuksen toteutumista antamassaan tilinpäätöskannanotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa. Lisäksi ministeriö arvioi puolivuotistoteumaa loppuvuoden tulosneuvottelujen yhteydessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 27.11.2020

Riku Huttunen
Ylijohtaja
Työ- ja elinkeinoministeriö

Simo Nurmi
Ylijohtaja
Energiavirasto

Markku Kinnunen
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö

Pernilla Wasström
Talouspäälikkö
Energiavirasto

Liitteet

- Liite 1. Energiaviraston johdon katsaus vuodesta 2020
- Liite 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma vuosille 2021–2024
- Liite 3. Energiaviraston riskienarviointi pohjautuen toimeenpanosuunnitelmaan vuosille 2021–2024

Liite 1. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2021–2024

ENERGIAVIRASTON JOHDON KATSAUS VUODESTA 2020

Energiavirasto on jatkanut eurooppalaisten sähkö- ja maakaasumarkkinoiden edistämistä osallistumalla aktiivisesti yhteistyövirasto ACER:n ja yhteistyöjärjestö CEER:n toimintaan. Pohjoismaisella tasolla virasto on jatkanut tiivistä viranomaisyhteistyötä NordREG:ssa, jonka puheenjohtajana Energiavirasto on ollut vuonna 2020. Eurooppalaisessa ja pohjoismaisessa viranomaisyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat olleet EU:n sähkömarkkinoiden verkkosääntöjen sekä puhtaan energian paketin säännösten täytäntöönpano. Verkkosääntöjen täytäntöönpanossa painopiste on ollut alueellisissa päätöksissä. Baltian maiden sääntelyviranomaisten kanssa virasto on erityisesti edistänyt Suomen ja Baltian maiden yhteisten maakaasumarkkinoiden muodostamista.

Sähkön ja maakaasun vähittäismyyjien ja verkonhaltijoiden toiminnan valvonnassa haasteena on ollut viraston rajallinen toimivalta puuttua havaittuihin epäkohtiin sähkön vähittäismyyjien toiminnassa. Vähittäismyyjien valvonnassa yksittäiset toimijat työllistävät virastoa merkittävästi.

Sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihtopalvelun (datahub) onnistuneen käyttöönoton varmistamiseksi virasto valvoo tiiviisti vähittäismyyjien ja verkonhaltijoiden käyttöönottovalmiuksien edistymistä yhdessä kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:n kanssa.

Virasto perusti syksyllä 2019 Älyverkkoforumin tukemaan puhtaan energian paketin säännösten sekä työ- ja elinkeinoministeriön asettaman älyverkko työryhmän ehdotusten kansallista toimeenpanoa. Forumin työ on linkitetty ministeriön lainsäädäntösuunnitelmiin vuosille 2020–2021. Älyverkkoforumin työn pohjalta virasto toimitti keväällä ministeriölle ehdotukset riippumattomia aggregaattoreita koskeviksi säädösmuutostarpeiksi. Energiavirasto on tämän lisäksi toiminut yhteistyössä ministeriön kanssa puhtaan energian paketin täytäntöönpanoa koskevien säädösten valmistelussa.

Uusi tehoreservikausi alkoi heinäkuussa 2020, jota varten virasto hoiti tarvittavan kapasiteetin määrittämisen ja hankinnan syksyllä 2019. Virasto nimettiin 1.9.2020 alkaen sähköalan riskeihin varautumisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi Suomessa. Virasto on tehnyt näihin tehtäviin liittyviä valmistelutöitä yhdessä Huoltovarmuuskeskuksen ja Fingrid:n kanssa.

Suomen maakaasumarkkinat avautuivat kilpailulle vuoden 2020 alussa. Energiavirasto on varmentanut siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden sekä ottanut huomioon siirtoverkonhaltijan ehtojen päivityksessä avoimilta markkinoilta alkuvuoden aikana saadut kokemukset.

REMIT-asetuksen mukaista energian tukkumarkkinoiden valvontaa virasto on jatkanut käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Energiavirasto on laskenut valvontajaksolla 2020–2023 sovellettavan tehokkuusrintaman sähköverkkoyhtiöille sekä verkonhaltijakohtaiset tehokkuusluvut. Energiaviraston sähkön jakeluverkkotoimintaan soveltamiin hinnoittelun kohtuullisuuden valvontamenetelmiin sisältyy tehostamiskannustin, jonka tarkoituksena on kannustaa verkonhaltijaa toimimaan kustannustehokkaasti. Uuden tehokkuusrintaman mukaan verkkoyhtiöt ovat parantaneet tehokkuuttaan aiempiin vuosiin verrattuna.

Sähkö- ja maakaasuverkkoyhtiöiden hinnoittelun kohtuullisuuden arviointia koskeva edellinen valvontajakso päättyi 2019 ja alustavien laskelmien perusteella suurin osa yhtiöistä on alijäämäisiä, eli hinnoittelu on ollut menetelmien mukaista. Virasto antaa lopulliset valvontapäätökset yhtiöille vuoden 2020 aikana.

Virasto antoi päätöksen koskien pientuotannon liittämistä ja liittämishdoista poikkeavia edellytyksiä perittäessä pientuotannolta tarkastusmaksua. Pientuotannon liittämisen pitää kokonaisuudessaan sisältyä verkkoyhtiön perusasiakaspalveluun eikä siitä voi periä erillisiä maksuja ja siten vaikeuttaa uusiutuvan tuotannon markkinoille tuloa.

Energiavirasto uudisti vuosittaisen raporttinsa sähköverkkoliiketoiminnan kehityksestä ja siinä tarkastellaan muun muassa, miten alueelliset hintaerot ovat kehittyneet vuodesta 2012 ja mitkä kustannustekijät ovat vaikuttaneet hintaerojen kasvuun. Tarkastelu perustuu sähkön jakeluhinnan perusteella muodostettuihin klustereihin. Raportin tarkastelujaksolla sähkön jakeluhinta on noussut keskimäärin 1,22 snt/kWh, mitä voidaan pitää varsin maltillisena suhteutettuna toteutuneisiin verkkoinvestointimääriin suhteutettuna.

Energiavirasto on tehnyt historiansa ensimmäisen seuraamusmaksuesityksen markkinaoikeudelle koskien Gasum:n maakaasumarkkinalain eriyttämissäännösten vastaisesta toiminnasta. Virasto on esittänyt markkinaoikeudelle, että se määräisi Gasum:lle 79,7 miljoonaa euroa seuraamusmaksun maakaasumarkkinalain toimintojen eriyttämistä koskevien säännösten noudattamatta jättämisestä.

Sähkönjakelun hinnoittelun kohtuullisuus herätti syksyllä 2020 varsin vilkkaan julkisen keskustelun, jälleen kerran. Nyt keskustelun kärki kohdistui erityisesti Energiaviraston valvontamenetelmiin, joilla kohtuullisuutta arvioidaan. Energiavirasto julkaisi 4.11.2020 selvityksen, joka oli tehty työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä sähkömarkkinalain muuttamista koskevan lainvalmisteluhankkeen taustaksi. Selvitys käsittelee Energiaviraston päätöksillään vahvistamia sähkön jakeluverkkotoiminnan valvontamenetelmiä erityisesti hinnoittelun ja toimitusvarmuuden valvonnan kannalta. Selvityksessä käydään läpi muun muassa nykyisten valvontamenetelmien kehittämistä sekä niiden jatkokehittämistä jo nykyisen valvontajakson aikana tulevien sähkömarkkinalain muutosten johdosta.

Päästökaupassa tehtävät ovat painottuneet seuraavan päästökauppakauden valmisteluun. Virasto on yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa valmistellut kansallisen päästökauppalaan muutosta sekä kansallisia päästökauppaa koskevia asetuksia. Virasto on aktiivisesti osallistunut komission päästöjen tarkkailua ja raportointia sekä todentamista koskevien asetusten päivitykseen seuraavalle päästökauppakaudelle.

Energiaviraston käsiteltäväksi tulee vuoden 2020 loppuun mennessä noin 540 päästölupahakemusta ja päästöjen tarkkailusuunnitelmaa. Seuraavaan kauden muutoksista on tiedotettu toiminnanharjoittajia ja hakemusten laatimisen tueksi on järjestetty koulutusta.

Virastolle siirrettävien päästöoikeuksien ilmaisjakoon liittyvien viranomaistehtävien valmistelua on jatkettu vuonna 2020. Virasto vastaanotti 293 ilmaisjaon tarkkailumenetelmäsuunnitelmaa vuonna 2019 ja neljännen kauden ilmaisjakoa on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa vuonna 2020. Päätökset neljännen kauden ilmaisjaosta annetaan vuonna 2021.

Vuonna 2020 Energiavirasto on hoitanut kaikki Kioton pöytäkirjaan ja ESD-rekisteriin liittyvät rekisteritoimenpiteet valtion tilinhaltijan toimeksiannosta. Päästökauppakauden vaihtuminen ja EU:n päästökauppajärjestelmän linkitys Sveitsin päästökauppajärjestelmään aiheuttavat muutoksia päästöoikeuksien ja hankeyksiköiden käyttöoikeuksiin sekä unionin rekisterin toimintoihin. Kauden vaihteesta johtuvia muutoksia on testattu unionin rekisterissä, niistä tiedotetaan käyttäjiä ja käyttäjille järjestetään koulutusta.

Päästöoikeuksien huutokaupanpitäjänä Energiaviraston vastuulla oli varmistaa, että 2 miljoonan innovaatorahaston puolesta huutokaupattavan päästöoikeuden tulot ohjataan komission osoittamalle tilille. Energiavirasto teki alkuvuoden 2020 aikana tarvittavia valmisteluja ja järjestelyjä varojen tilittämiseksi ja huutokauppojen käynnistyttyä heinäkuussa 2020 virasto huolehti, että varat tilitetään eteenpäin sovittuja menettelyjä noudattaen.

Päästökauppakauden vaihtuminen ja uudet tehtävät päästökaupassa ovat vaatineet ja vaativat myös tulevana vuosina merkittäviä investointeja olemassa olevien tietojärjestelmien kehittämiseen sekä uusien tietojärjestelmien rakentamiseen.

Virasto jatkoi projektia hallitusohjelman mukaisen päästökaupan epäsuorien kustannusten kompensointijärjestelmän toimeenpanosta ja teki syksyllä 2020 vuotta 2019 koskevat maksatuspäätökset.

Uusiutuvassa energiassa tehtävät ovat painottuneet syöttötariffijärjestelmän hallintoihin ja valvonnan kehittämiseen, biopolttoaineiden kestävyysjärjestelmiä koskevien päätösten käsittelyyn ja biomassoihin laajentuvien kestävyystehtävien toimeenpanon valmisteluun sekä uusiutuvan energian informaatio-ohjausta koskevien tehtävien laajentumiseen. Lisäksi virastossa on valmisteltu jakeluvelvoitelain tehtävien toimeenpanoa, kun viranomastehtävät siirtyvät vuoden 2021 alussa Verohallinnolta Energiavirastolle. Niin ikään tehtiin liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien latausinfrastruktuurin tarjouskilpailusta päätökset ja järjestettiin kilpailu kolmannen kerran.

Energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanoon liittyen keskeiset toimet olivat viimeisen "vanhan" EED-vuosiraportin laatiminen, vuonna 2018 muutetun direktiivin kansallisen toimeenpanon valmistelu ja toimien notifiointiin osallistuminen, sekä EED:n 9–11 artiklojen muutoksiin liittyvä säädösvalmistelu ja erityisesti siihen liittyvien taustaselvitysten teettäminen. Virasto osallistui aktiivisesti myös komission työpajoihin ja kokouksiin, joissa käsiteltiin vuonna 2021 avattavien artikloiden sisältöä. Energiatehokkuussopimukset 2017–2025 ovat täysimääräisesti toimeenpanossa ja raportoidut vuotuiset energiansäästötulokset erittäin hyvällä tasolla. Suurten yritysten pakollisten energiakatselmusten toisen valvontajakson ensimmäisen vuoden valvonta toteutui suunnitelman mukaisesti. Ekosuunnittelun ja energiamerkinnän osalta virasto osallistui erilaisen horisontaaliasioiden valmisteluun ja käynnisti energiamerkinnän uudelleenskaalaukseen liittyvän laajan viestintähankkeen. Alueellinen energianeuvonta on täysivahvistisesti käynnissä kaikissa 18 maakunnassa ja vuoden 2020 IV lisätalousarviossa myönnetty miljoonan euron lisämääräraha on saatu sidottua sopimuksin viestintäkampanjoihin, jotka toteutetaan syksyn 2020 ja kevään 2021 välisenä aikana. Sopimukset alueellisten toimijoiden kanssa ulottuvat huhtikuun loppuun 2023.

Vuoden 2020 alussa Energiaviraston ICT-investoinnit jatkuivat supistettuina, mutta tilanne parani TEM:n myöntämän tuottavuusmäärärahan ja IV lisäbudjetissa saatujen lisämäärärahojen avulla. Keväällä FINETS-järjestelmän kehitystyön yhteydessä saatiin valmiiksi yhtenäinen järjestelmäarkkitehtuurimalli, jota jatkossa kaikki järjestelmät tulevat noudattamaan. Yhtenäisen arkkitehtuurimallin avulla pyritään tietojärjestelmien kehittämisen nopeuttamiseen ja yksinkertaistamiseen. dTEM-ohjelman mukaisesti Energiavirasto on kehittänyt viraston digikyvykkyyttä panostamalla henkilökunnan osaamiseen ja toiminnan suunnitteluun. Energiavirasto on määritellyt selkeät roolit tieto-, toiminto- ja järjestelmäarkkitehteille, tuoteomistajille ja substanssin järjestelmävastaville. Tavoitteena on, että jokaisessa Energiaviraston tehtävässä otetaan huomioon koko tehtävän elinkaari, ja mahdolliset päätökset esimerkiksi ICT-järjestelmien hyödyntämisestä perustuvat tehtävään liittyvän prosessin kokonaisymmärrykseen.

Ylipäänsä Energiaviraston talouteen ja resursseihin sekä sitä kautta toimintaan vaikuttaa viraston määrärahojen niukkuus. Virastossa on jo vuosia noudatettu tiukkaa kulkuria ja keskitytty vain strategisesti tärkeimpien asioiden hoitamiseen.

Liite 2. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2021–2024

ENERGIAVIRASTON TOIMEENPANOSUUNNITELMA VUOSILLE 2021–2024

Energiaviraston toimeenpanosuunnitelma on laadittu viraston strategian toimenpidepolkujen muotoon ja on esitetty seuraavissa kuvissa.

VISIO – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

2021	2022-2023	2023
- Arvioimme onnistumistamme viraston perustehtävien toteuttamisessa sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa viraston tehtäväkentän kannalta olennaisilla suomalaisilla ja kansainvälisillä foorumeilla - Arviointi tehdään ryhmäkohtaisesti asiakas- ja sidosryhmäkyselyllä, joka pitää sisällään myös sisäisen arvioinnin - Analysoimme tulokset, määritämme olennaiset kehittämiskohteet ja aloitamme niiden toteuttamisen - Kehitämme järjestelmällisesti asiakaspalveluprosessejamme ja tietojärjestelmiämme saadun palautteen ja oman arviomme pohjalta palvelumuotoilun tai vastaavan avulla - Kehitämme viraston riskienhallintaa kaikkea käytännön työtä tukevaksi toiminnaksi	- Jatkamme järjestelmällisesti asiakaspalveluprosessiemme ja tietojärjestelmiemme kehittämistä - Laadimme strategian viraston vaikuttamis- ja verkostoitumistyön tueksi - Kehitämme viestintäämme asiakaslähtöisemmäksi	Energiavirasto on jatkuvasti kehittyvä, toimintatavoiltaan edistyksellinen ja asiakaslähtöinen viranomainen. Virasto on myös aktiivinen yhteiskunnallinen vaikuttaja.

Kuva 1. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston visioon liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

VISIO – Olemme kehittyvä, edistyksellinen ja arvostettu viranomainen

2021	2022-2023	2023
- Toimeenpanemme kansallisesti lainsäädäntöön viedyt puhtaan energian paketin (mm. RED II, EED, EMD ja ETS sekä hallintomallin) mukaiset uudet tehtävämme - Toimeenpanemme Älyverkkoforumin ehdotuksista lainsäädäntöön viedyt uudet tehtävämme - Osallistumme proaktiivisesti EU:n 2030 tavoitteiden päivittämiseen liittyvän komission säädösvalmistelun (EED, RED II ja EPBD) kansalliseen taustatyöhön ja neuvotteluihin valmistautumiseen - Vaikutamme lainsäädännön valmisteluvaiheessa hyvissä ajoin siihen, että ehdotettu sääntely on tehokkaasti toimeenpantavissa - Seuraamme sääntelyn kehittymistä myös EU:n tasolla aktiivisesti - Koordinoimme sisäisesti ehdotetun lainsäädännön vaikutuksia viraston toimintaan	Jatkamme uusien tehtävien tehokasta toimeenpanoa, sekä aktiivista osallistumistamme sääntelyn valmisteluun	Viraston panos energiamarkkinoiden toimivuudessa ja ilmastotavoitteiden toteutumisessa on merkittävä.

Kuva 2. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston visioon liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

TOIMINTA-AJATUS – Olemme tehokas toimeenpanija, valvomme ja edistämme

2021–2023

- Energiavirastosta annetun lain (870/2013) 1 §:ssä on lueteltu kattavasti lainsäädäntö ja tehtävät, joista vastaamme
- Tehtäväkenttämme päivittyy erityisesti lainsäädännön muutosten myötä, mutta erityisesti ilmastopoliitiikan osalta osin myös tulosohjausmenettelyn puitteissa
Uusia tehtäviä eri substanssialueillemme tulee näinä vuosina muun muassa ns. puhtaan energian paketin kansallisen toimeenpanon myötä (esim. RED II, EED, EMD, ETS sekä Älyverkkoforum)
- Kehitämme järjestelmällisesti omaa toimintaamme, ja otamme siinä huomioon myös valtiohallinnolle asetetut kehittyvät hallinnolliset vaatimukset
- Varmistamme TEM:n ja VM:n kanssa, että virasto saa riittävät resurssit uusien ja muuttuvien tehtäviensä asianmukaiseksi hoitamiseksi

2023

Energiavirasto toimeenpanee suomalaista ja eurooppalaista energia- ja ilmastopoliitiikkaa.

Tehtävänsä virasto toteuttaa valvomalla ja edistämällä energiamarkkinoiden toimintaa ja ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumista.

Kuva 3. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien toiminta-ajatuksen liittyviä toimenpidepolkuja

STRATEGISET TAVOITTEET – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

2021

- Neuvottelemme verkkosääntöjen mukaisten päätösten sisällöstä (EU, Nordic, Baltic) ja annamme tarvittavat päätökset
- Jatkamme maakaasumarkkinoiden integraatioon liittyvää yhteistyötä Baltian maiden kanssa
- Viemme avautuneiden maakaasumarkkinoiden valvonnan osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme
- Valvomme datahubin käyttöönottoa
- Kehitämme SHV:n tietojen valvontaa ja parannamme sen käytettävyyttä kokemusten ja palautteen perusteella
- Viimeistelemme VERTTI:n kehitysprojektin
- Päivitämme sähkön 5. valvontajaksoa koskevat vahvistuspäätökset tarvittavilta osin sähkömarkkinalain muutosten perusteella
- Päivitämme valvontamenetelmät vuosien 2020–2023 valvontajaksolle sekä valmistaudumme päivitysprojektiin vuosille 2024–2031
- Teemme kansallisen resurssien riittävyysarviointin ja laadimme suosituksen toimitusvarmuuden tavoitetasosta sekä käynnistämme tarvittaessa tehoreservin hankinnan
- Teemme vakiintuneet valvonta- ja edistämistehtävämme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan

2022–2023

- Neuvottelemme verkkosääntöjen mukaisten päätösten sisällöstä (EU, Nordic, Baltic) ja annamme tarvittavat päätökset
- Toteutamme sähkön vähittäismarkkinoiden itsearviointin ja määritämme tarvittavat kehityskohteet
- Viemme datahubin valvonnan osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme
- Viimeistelemme valvontamenetelmien päivitysprojektin vuosille 2024–2031
- Teemme vakiintuneet valvonta- ja edistämistehtävämme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan

2023

Sähkö- ja kaasumarkkinat toimivat tehokkaasti mahdollistaen korkean toimitusvarmuuden sekä kohtuulliset ja kilpailukykyiset hinnat.

Kuva 4. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston strategiaan liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

STRATEGISET TAVOITTEET – Energiamarkkinat toimivat ja ilmastotavoitteet toteutuvat

2021	2022-2023	2023
- Valmistaudumme EU:n hallintomallin mukaisten raportointien toimeenpanoon - Toteutamme EED- ja muut kv-raportoinnit aikataulussa - Teemme päätökset päästökauppakauden 2021-2030 päästöluvista, tarkkailusuunnitelmista ja ilmaisjaosta - Viemme FINETS:n ja REKA:n kehitysohjelman loppuun - Viemme kokonaisuudessaan viraston vastuulle 1.1.2021 alkaen siirtyneet ilmaisjakotehtävät osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme - Järjestämme infratuen tarjoukkipäilyä - Käynnistämme kestävyyskriteerien valvonnan kiinteiden biomassojen osalta - Käynnistämme jakeluvetoisen toimeenpanon - Viemme toiminnanharjoittajien jälkivalvontatehtävät osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme (UE) - Jatkamme alueellisen energianeuvonnan pysyvää tukemista ja viemme sen osaksi jatkuvia rutiinitehtäviämme - Ylläpidämme ja kehitämme energiatehokkuussopimuksia keskeisenä EU:n energiansäästötoimien toimeenpanokeinona - Vaikutamme EU:ssa mm. komission päästökauppaa koskevien säädösten ja ohjeiden sekä EcoD-mukaisten energiatehokkuusvaatimusten valmisteluun - Teemme vakiintuneet valvonta- ja edistämistehtäviämme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan - Analysioimme komission kesällä 2021 annettavien säädösmuutosten vaikutukset, erityisesti suhteessa Suomen kykyyn saavuttaa ne. Tuotamme TEM:lle proaktiivisesti tietoa mahdollisista ja todennäköisistä muutoksista sekä niiden toimeenpanon aiheuttamista seuraamuksista	- Toimeenpanemme EU:n hallintomallin mukaiset raportoinnit - Varmistamme, että EED:n 7 artiklan energiansäästötoimet toteutuvat etupainotteisesti ja vähintään täysimääräisesti - Teemme vakiintuneet valvonta- ja edistämistehtäviämme asianmukaisesti ja kehitämme niiden toimeenpanoa tarpeen mukaan	Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien hallinnointi toteutuu kustannustehokkaasti päästökaupan, uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden osalta.

Kuva 5. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston strategiaan liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT – Henkilöstömme ja toimintatapamme

2021	2022-2023	2023
- Aloitamme viraston kannalta olennaisten kyvykkyyksien ja näiden mukaisten osaamistarpeiden määrittelyä - Kehitämme henkilöstön osaamista järjestelmällisesti ja järjestämme tähän aikaa - Pyrimme tarjoamaan mahdollisuuksia kehittyä asiantuntijuudessa mm. uusien tehtävien kautta - Arvioimme kehityskeskustelumallin toimivuutta - Jatkamme eOppivan käyttöönottoa viraston sisäisissä koulutuksissa ja teemme sinne koulutus/oppimispolkuja energiavirastolaisille - Jatkamme Huippuvirkamies-koulutussarjaa - Pidämme kiinni nykyisestä osaavasta henkilöstöstä ja jatkamme onnistuneita rekrytointia	- Uudistamme viraston strategian ja viemme sen käytäntöön - Viimeistelemme viraston kannalta olennaisten kyvykkyyksien/osaamisten määrittelyn ja aloitamme osaamisemme kehittämisen tämän pohjalta - Arvioimme onnistumistamme johtamisen (mm. 360-arviointi) ja työnteon tapojen kehittämisessä sekä teemme tarvittavat korjaustoimenpiteet - Toteutamme johtamisen II koulutusohjelman viraston esimiehille - Teemme tarvittavat muutokset kehityskeskustelumalliin - Teemme eOppivasta ja Huippuvirkamies-koulutussarjasta pysyvän ja systemaattisen osan viraston sisäistä koulutusta	Osaava, palveleva ja kehittämishaluinen sekä sitoutunut henkilöstö, joka aktiivisesti keskustelee ja vaikuttaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Kuva 6. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston kriittisiin menestystekijöihin liittyviä toimenpidepolkuja (1/2)

KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT – Henkilöstömme ja toimintatapamme

2021	2022-2023	2023
- Kehitämme tietojärjestelmäinvestointi-prosessiamme entistä suunnitelmallisempaan, tavoitteellisempaan ja tehokkaampaan suuntaan - Uudistamme Arkki-järjestelmän - Jatkamme viraston järjestelmien ja toimintatapojen systemaattista uudistamista - Viemme käytäntöön työympäristön kehittämisen tulokset ja koronapandemian pysyvät vaikutukset työnteon tapoihin eli monitilatoimiston tehokkaan käytön sekä työ- ja toimintatapojen muutokset - Selkeytämme ja täsmennämme johtajien ja tiiminvetäjien rooleja	- Jatkamme viraston järjestelmien ja toimintatapojen systemaattista uudistamista - Varmistamme, että teemme vain olennaisia asioita ja että teemme kaiken tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti Esimiesten, tiiminvetäjien ja työkavereiden tuki, linjaukset ja muu apu muun muassa asioiden priorisoinnissa ja toimintatapojen yhdenmukaistamisessa on tärkeää	Tavoitteelliset, tehokkaat ja ajanmukaiset toimintatavat.

Kuva 7. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston kriittisiin menestystekijöihin liittyviä toimenpidepolkuja (2/2)

ARVOT – Kaikkea toimintaamme ohjaa neljä periaatetta

2021	2022-2023	2023
- Konkretisoimme ryhmä/tiimitasolla käytävien keskustelujen pohjalta (lähtökohta keskusteluille: Ohje Energiaviraston strategian täytäntöönpanemiseksi) mitä tarkoittavat avoimuus, reiluus, olennaiseen keskittyminen ja yhteisen hyvän puolesta toimiminen - Varmistamme, että virastolla on riittävän yhteinen näkemys arvoista ja niiden merkityksestä	Otamme käyttöön arvomittariston, jolla sisäisesti järjestelmällisesti ja avoimesti arvioimme, miten mm. arvomme käytännössä toteutuvat	Avoimuus Reiluus Olennaiseen keskittyminen Yhteisen hyvän puolesta toimiminen

Kuva 8. Energiaviraston toimeenpanosuunnitelman osa koskien viraston arvoihin liittyviä toimenpidepolkuja

Liite 3. Energiaviraston tulostavoiteasiakirjaan vuosille 2021–2024

ENERGIAVIRASTON RISKIENARVIOINTI POHJAUTUEN TOIMEENPANOSUUNNITELMAAN VUOSILLE 2021–2024

Energiaviraston riskien arviointi on laadittu viraston strategian toimenpidepolkujen pohjalta ja on esitetty seuraavassa kuvassa.

Riskien arviointia täydentää viraston erikseen tekemät riskien merkityksen arviointi ja priorisointi sekä riskien hallinnassa tarvittavien toimenpiteiden määrittäminen, vastuuttaminen ja aikatauluttaminen sekä toteutuksen seuranta.

1. Riskien tunnistaminen		
Tavoite/tehtävä, mihin riski vaikuttaa	Epävarmuus: Mikä uhkaa tavoitetta tai tehtävää	Riskin vaikutus: mikä on seuraus, jos kuvattu riski toteutuu?
Viraston uudet tehtävät	Lainsäädännön valmistelu viivästyy tai tilanne muuttuu viime metreillä	Toimeenpano joudutaan tekemään liian kiireessä, jolloin laatu ja aikataulu voivat kärsiä
	Virasto ei ole ollut mukana tai sitä ei ole kuultu lainsäädännön valmistelussa	Lainsäädäntö ei ole tehokkaasti toimeenpantavissa
	Virasto ei saa asianmukaisia lisäresursseja uusien tehtävien toimeenpanoon	Toimeenpanoa ei joko pystytä tekemään ollenkaan, tai se ei ole tarkoituksenmukaista
Viraston nykyiset tehtävät	Resursseja joudutaan suuntaamaan uusien tehtävien toimeenpanoon, jolloin nykyiset tehtävät kärsivät	Toimeenpanoa ei joko pystytä tekemään ollenkaan, tai se ei ole tarkoituksenmukaista
Tietojärjestelmien kehittäminen	Ei ole resursseja toteuttaa tietojärjestelmäprojekteja » omat resurssit järjestelmäkehittämiseen ja projektijohtamiseen tai määrärahoja investointeihin Oma järjestelmänkehittämisen tai projektijohtamisen osaaminen ei riitä järjestelmien kehittämiseen	Tietojärjestelmät eivät ole tarkoituksenmukaisia eivätkä palvele odotetusti tai niiden käyttöönotto viivästyy » Viraston tehtävien toimeenpanoa ei pystytä tekemään joko ollenkaan tai se on tehotonta » Asiakkaiden tarvitsemat palvelut tai valvonta vaarantuvat tai ovat puutteellisia.
Virasto on arvostettu ja luotettu viranomainen	Viraston virkamiesviesti ei tavoita poliitikkoja ja asiakkaita (kansalaiset, yritykset)	Viraston viestit jäävät raflaavia otsikoita tarjoavien, mutta väärän ja suppean kuvan toiminnasta antavien viestien jalkoihin » Luottamus ja arvostus virastoon laskee » Sääntely ei kehity tarkoituksenmukaisesti
Henkilöstö	Työkuorma ja kiire vaikuttavat jaksamiseen ja motivaatioon Henkilöstön nykyisen osaamisen ja viraston tehtävien toimeenpanon jatkossa vaatimien osaamisten välillä on eroa Onko virasto houkutteleva työnantaja? Henkisen pääoman ja osaamisen vuotaminen esim. ministeriöihin tai valvottaviin yrityksiin	Osaamis- ja resurssivaje vaikuttavat työn tehokkuuteen, laatuun ja aikatauluihin Viraston tehtävien asianmukainen toimeenpano vaarantuu Henkilöstön työhyvinvointi laskee
Toimintaprosessit	Teemmekö kaikki asiat tehokkaasti ja olennaiseen keskittyen?	Resurssipula pahenee
Osaamisen kehittäminen ja kouluttautuminen	Ei saada järjestettyä aikaa kouluttautumiseen ja osaamisen kehittämiseen	Osaamisen taso laskee ja myös henkilöstön motivaatio
Tietoturva	Henkilöstö ei ole asianmukaisesti koulutettu tai motivoitunut tietoturvan huomiointiin kaikessa tekemisessään	Tapahtuu tietoturvaloukkauksia
Tietojärjestelmät ja niissä olevat tiedot	Järjestelmät joutuvat 'hakkeroinnin' kohteeksi	Yrityssalaisuudet vaarantuvat Viraston tehtävien toimeenpano vaarantuu
Energiatehokkuuden EU 2030 tavoitteet	Taustatyö - ei saada organisoitumista kunnolla tehtyä, resurssit eivät riitä, yhteistyökuvio eri organisaatioiden kesken ei toimi	Emme kykene valmistelevaan tarpeeksi laadukkaita taustamuistioita ja perusteluja » Voi johtaa vääränlaisiin päätöksiin Suomen kannalta
Koronatilanteen ja etätöön pitkeytyminen	Koko viraston yhteisöllisyys heikkenee Epävirallinen tiedonkulku heikkenee	Työhyvinvointi ja yhteishenki heikkenee Tiedonkulku heikkenee